

WYCIĄG Z PROTOKOŁU

Dnia 4 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek (przewodniczący)

SSN Marek Dobrowolski (sprawozdawca)

Ławnik SN Jarosław Gałkiewicz

Protokolant starszy inspektor sądowy Mariusz Pogorzelski

Wywołano sprawę o godz. 12:15

Rozprawa odbywa się jawnie.

Przewodniczący zgodnie z art. 147 § 1 kpk w zw. z art. 128 u.s.p. uprzedził obecnych, iż przebieg posiedzenia będzie utrwalony za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk oraz obraz, a następnie zarządził włączenie tego urządzenia.

Na rozprawę:

Nie stawiała się obwiniona sędzia Sądu Rejonowego w Z. w stanie spoczynku X.Y., zawiadomiona prawidłowo.

Stawiła się obrońca adw. K. K.

Stawił się sędzia J. M. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w S.

/.../

Sąd Najwyższy postanowił

na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej u.s.p.) zawiesić postępowanie dyscyplinarne prowadzone wobec sędzi Sądu Rejonowego w Z. w stanie spoczynku X.Y. do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego prowadzonego aktualnie przez Sąd Rejonowy w C. pod sygn. akt [...].

Marek Dobrowolski Marek Siwek Jarosław Gałkiewicz

UZASADNIENIE

Uchwałą Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w W. z dnia 12 kwietnia 2019 r., sygn. akt [...], [...]: zezwolono na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędzi Sądu Rejonowego w Z. X.Y. za to, że: w dniu 12 marca 2019 r. około godz. 12:30 na ul. [...] w Z., znajdując się w stanie nietrzeźwości sięgającym stężeniem 1,50 mg/l (I badanie), 1,52 mg/l (II badanie), 1,90 mg/l (III badanie) alkoholu w wydychanym powietrzu prowadziła samochód marki [...] nr rej. [...], tj. o przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. (pkt I), zawieszono objętą wnioskiem sędzię w czynnościach służbowych (pkt II) i obniżono wysokość jej wynagrodzenia o 25 % na czas trwania zawieszenia (pkt III).

W związku z zarządzeniem Prezesa Sądu Rejonowego w Z. z dnia 15 marca 2019 r., [...], uchwałą Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...]. z dnia 12 kwietnia 2019 r., sygn. akt [...], zawieszono sędzię Sądu Rejonowego w Z. X.Y. w czynnościach służbowych.

W dniu 13 stycznia 2020 r., sygn. akt [...], Prokuratura Krajowa Wydział Spraw Wewnętrznych skierowała przeciwko X.Y. akt oskarżenia z art. 178a § 1 k.k.

Pismem z dnia 3 marca 2023 r. obrońca obwinionej wniosł o zawieszenie postępowania dyscyplinarnego prowadzonego przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie pod sygn. akt [...].

Uchwałą Nr [...] Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 21 czerwca 2023 r. przeniesiono sędzię Sądu Rejonowego w Z. X.Y. w stan spoczynku.

Postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2023 r., sygn. akt [...], Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w S., odmówiono zawieszenia postępowania na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.

Powyższe rozstrzygnięcie w całości zaskarżyła w dniu 14 września 2023 r. obrońca obwinionej, zaś postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2024 r., sygn. akt I ZO 119/23, uchylono zaskarżone postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w S. w przedmiocie odmowy zawieszenia postępowania.

Zarządzeniem z dnia 15 kwietnia 2024 r. - uwagi na to, że przed wydaniem przez Sąd Najwyższy postanowienia z dnia 20 marca 2024 r. o uchyleniu postanowienia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w S.

o odmowie zawieszenia postępowania dyscyplinarnego, wpłynął do Izby Odpowiedzialności Zawodowej wniosek Zastępcy Rzecznika o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej przeciwko X.Y. - przekazano wniosek obrońcy obwinionej o zawieszenie postępowania dyscyplinarnego (k. 412, tom III), do rozpoznania na rozprawie przez sąd dyscyplinarny wyznaczony do rozpoznania sprawy I ZSK 15/23.

Pismem z dnia 7 listopada 2024 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego) obrońca obwinionej wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii sądowo-psychiatrycznej z dnia 26 czerwca 2024 r. wydanej w sprawie [...] prowadzonej przez Sąd Rejonowy w C., zgodnie z którą obwiniona nie może brać udziału w postępowaniu przez sądem, a kolejny termin jej badania psychiatrycznego wskazano za ok. 12 miesięcy.

W dniu 29 listopada 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo obrońcy obwinionej, w którym przedłożono zaświadczenie lekarskie z dnia 25 listopada 2024 r. wydane przez lekarza sądowego, zgodnie z którego treścią obwiniona nie może stawić się na dzisiejszą rozprawę oraz zaświadczenie lekarskie z dnia 14 listopada 2024 r. wydane przez N. „E.”, informujące, iż obwiniona nie jest zdolna do udziału w postępowaniu sądowym z powodu [...].

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odnosząc się w pierwszej kolejności do postulatu obrońcy obwinionej o zawieszenie postępowania dyscyplinarnego prowadzonego przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w S. pod sygn. akt [...], wskazać należy, iż powyższy - na skutek zmiany dysponenta postępowania dyscyplinarnego - uległ dezaktualizacji, a jego rozpoznanie stało się w obecnym stadium bezprzedmiotowe. Postępowanie dyscyplinarne prowadzone uprzednio przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w S., którego decyzję o odmowie zawieszenia postępowania dyscyplinarnego prowadzonego pod sygn. akt [...] kwestionował skarżący, zostało bowiem zakończone, a aktualnie prowadzone jest przez Sąd Najwyższy, który po skierowaniu wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej stał się dysponentem tego postępowania.

W niniejszym postępowaniu stało się konieczne rozważenie kwestii zawieszenia postępowania nie tyle z powodu stanu zdrowia obwinionej, co z powodu faktu równoległego prowadzenia postępowania karnego.

Zgodnie z treścią art. 22 § 1 k.p.k., mającego zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym sędziów sądów powszechnych mocą art. 128 u.s.p., jeżeli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania, postępowanie to zawiesza się na czas trwania tej przeszkody. Z powołanego przepisu wynika, że katalog okoliczności, które uzasadniają zawieszenie postępowania nie jest zamknięty, skutkiem czego każdorazowo podlegają one ocenie w kontekście tego, czy rzeczywiście stanowią przeszkodę do rozpoznania sprawy oraz czy jest ona długotrwała.

Według art. 120 § 1 u.s.p., po prawomocnym zakończeniu postępowania karnego przeciwko sędziemu, sąd lub prokurator przesyła akta sprawy właściwemu rzecznikowi dyscyplinarnemu. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne nie było wszczęte, rzecznik dyscyplinarny podejmuje czynności dyscyplinarne, choćby w postępowaniu karnym został wydany wyrok uniewinniający. Z uprzednio wspomnianego przepisu można zatem wnosić, że właściwym rozwiązaniem procesowym jest rozstrzygnięcie w pierwszej kolejności sprawy o przestępstwo, a następnie sprawy o delikt dyscyplinarny. Wskazuje on bowiem jasno na obowiązek przesłania akt sprawy karnej po jej prawomocnym zakończeniu, a oczywiste jest, że przesłanie takie ma służyć ich wykorzystaniu.

Wprawdzie zgodnie z określoną w art. 8 k.p.k. zasadą samodzielności jurysdykcyjnej sądu, mającą zastosowanie na gruncie niniejszego postępowania dyscyplinarnego mocą art. 128 u.s.p., postępowanie dyscyplinarne toczy się niezależnie od postępowania karnego o ten sam czyn. Powyższe nie oznacza jednak, że w każdym wypadku postępowanie karne pozostaje bez wpływu na tok postępowania dyscyplinarnego. W piśmiennictwie zaznacza się bowiem, iż „współcześnie nie istnieją systemy prawne, w których samodzielność jurysdykcyjna sądu w ogóle nie byłaby ograniczona”, a za jej ograniczeniem przemawiają m.in. jednolitość orzecznictwa, sprawiedliwość rozstrzygnięć, pewność porządku prawnego, gwarancje procesowe uczestników postępowania oraz ekonomia

procesowa (zob. uchwała Sądu Najwyższego (7) z 28 września 2006 r., I KZP 8/06, LEX nr 193136).

Ustalenie, iż przewinienie dyscyplinarne zawiera znamiona przestępstwa musi być bowiem oparte na prawomocnym wyroku skazującym za przestępstwo, którego znamiona są zawarte w zarzucanym przewinieniu dyscyplinarnym. Kontynuowanie procedowania w niniejszej sprawie dyscyplinarnej i niewstrzymanie wydania rozstrzygnięcia może natomiast prowadzić do naruszenia konstytucyjnej zasady domniemania niewinności oraz braku spójności wymiaru sprawiedliwości, tj. rozbieżności w zakresie rozstrzygnięcia o winie co do tego samego czynu tej samej osoby.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że postępowanie dyscyplinarne powinno zostać zawieszone do momentu zakończenia postępowania karnego, jeśli istnieje uzasadnienie wynikające z efektywności i ekonomiki procesowej, chyba że wystarczające jest zarządzenie przerwy lub odroczenie rozprawy (zob. uchwałę Sądu Najwyższego (7) z 28 września 2006 r., I KZP 8/06). Należy jednocześnie podkreślić, że słusznie w uzasadnieniu tej uchwały zaznaczono, że organem właściwym do stwierdzenia tego, czy dany czyn stanowi przestępstwo czy też nie, jest sąd karny, gdyż tylko ten sąd jest umocowany do wydania orzeczenia podważającego zasadę domniemania niewinności. W tym kontekście należy stwierdzić, że skoro do stwierdzenia, że czyn stanowi przestępstwo umocowany jest wyłącznie sąd karny, tym bardziej oczekiwanie na jego rozstrzygnięcie jest uzasadnione. Oczywiście jest bowiem, że taka okoliczność jest doniosła z punktu widzenia rozstrzygnięcia o delikcie dyscyplinarnym, zarówno w płaszczyźnie winy, jak i kary. Brak takiego wyroku może stanowić przeszkodę uniemożliwiającą kontynuowanie postępowania dyscyplinarnego, jeżeli zarzuconym przewinieniem jest wyłącznie czyn objęty oskarżeniem w postępowaniu karnym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r., SNO 73/03, LEX nr 471884). Sąd Najwyższy w pełni podziela pogląd, iż „organem upoważnionym do stwierdzenia, że delikt dyscyplinarny jednocześnie wyczerpuje znamiona przestępstwa jest wyłącznie sąd powszechny orzekający o odpowiedzialności karnej, czego konsekwencją jest konieczność zawieszenia postępowania dyscyplinarnego do czasu uzyskania takiego rozstrzygnięcia sądu

karnego” (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2007 r., SNO 81/07, LEX nr 349965).

Za popełnienie przez obwinioną tego samego czynu o znamionach przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. aktualnie w toku są dwa postępowania dotyczące jej odpowiedzialności. Przedmiotem niniejszego postępowania jest odpowiedzialność dyscyplinarna, a prowadzonego obecnie przez Sąd Rejonowy w C. pod sygn. akt [...] - odpowiedzialność karna. Zauważyć w tym miejscu należy, iż jeśli przedmiotem rozpoznania w postępowaniu zarówno karnym, jak i dyscyplinarnym jest kwestia odpowiedzialności obwinionej sędzi za ten sam czyn zabroniony, traktowany odpowiednio jako przewinienie dyscyplinarne lub jako przestępstwo, to - zgodnie z normą wynikającą z art. 42 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm. – dalej powoływana jako Konstytucja RP) i art. 5 § 1 k.p.k. - osobę, na której ciąży zarzut popełnienia przestępstwa, uważa się za niewinną dopóki wina tej osoby nie zostanie udowodniona i stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu. Wspomniany art. 42 ust. 3 Konstytucji RP wyraża zasadę wyłączności określonego rodzaju postępowania w uchyleniu zasady domniemania niewinności. Tym samym niedopuszczalne jest samodzielne ustalenie przesłanki popełnienia przestępstwa w innych postępowaniach niż właściwe do tego postępowanie karne. Powołać w tym miejscu należy nadto orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w którym wskazuje się, że wypowiedź organu władzy publicznej stwierdzająca popełnienie przestępstwa narusza domniemanie niewinności gwarantowane art. 6 ust. 2 Europejskiej Konwencji, o ile następuje ona poza odpowiednim w tym zakresie postępowaniem karnym (wyroki: z dnia 21 marca 2000 roku w sprawie *Asan Rushiti v. Austria*, skarga nr 28389/95; z dnia 26 marca 2002 roku w sprawie *Butkevičius v. Litwa*, skarga nr 48297/99; z dnia 18 lipca 2006 roku w sprawie *Jakumas v. Litwa*, skarga nr 6924/02).

Konieczność oczekiwania na wydanie prawomocnego wyroku dotyczącego obwinionej przez sąd karny stanowi tym samym długotrwałą przeszkodę uniemożliwiającą prowadzenie postępowania dyscyplinarnego w rozumieniu art. 22 § 1 k.p.k., skutkując jego zawieszeniem do czasu zakończenia postępowania karnego (pkt 2 postanowienia).

Zważywszy na fakt, że Sąd Najwyższy stwierdził istnienie dalej idącej przeszkody prowadzenia niniejszego postępowania bezprzedmiotowe było rozważanie stanu zdrowia obwinionej w kontekście art. 22 § 1 k.p.k.

[M. T.]

[ał]]